

Fehérné Mészáros Ágnes

35 éves a TEGYESZ-ben működő lélektani Csoport

Bevezetés

1968-ban alakult meg a Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetben a Vizsgáló- és Elhelyezési csoport.

Az évtizedek során fokozatosan építette ki szakmai, módszertani programját, mindig az adott igényeknek és feladatoknak megfelelően.

A személyiségvizsgálatok mellett fokális terápiát, módszertani kutatómunkát, oktatómunkát is végeztek az itt dolgozók. Rendszeresen publikáltak a GYIVI Módszertani Közlemények kiadványában, folyamatosan terápiás továbbképzéseken vettek részt, bővítve ismereteiket. Gyakran szerepeltek esetelemzéseikkel, vizsgálataikkal a Magyar Pszichológiai Társaság nagygyűlésein.

A csoport történetének összefoglalásával (mint kezdettől mostanáig a csoport pszichológusa és 15 évig csoportvezetője) szeretném megörökíteni a három és fél évtized munkáját.

A vizsgáló csoport létrehozásának előzményei

A Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet épülete 1951-ig szegényház, illetve szociális otthon volt. Ebben az épületben, szerény feltételek mellett kezdte meg működését a gyermekintézmény.

A budapesti gyermekvédő otthon korábban a Pest megyei Tanács felügyelete alá tartozott. 1953. január 1-jétől került a Fővárosi Tanács felügyelete és irányítása alá. 1954-ben a 2111/54 sz. minisztertanácsi határozat szabályozta a gyermekvédelem egyes szervezeti kérdéseit, és a hatósági és intézményes gyermekvédelem igazgatását és felügyeletét az oktatási miniszter feladatává tette.

A 60-as évek közepéig fokozatosan nőtt az állami gondozottak száma. Évente 3500-4000 gyermek került intézetbe, és a GYIVI állományába átlag 4500 gyermek tartozott, akiknek zöme nevelőszülőkhöz került.

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság 1964-1967-ben vizsgálatot folytatott, mely a rendszer problémáit, személyi, anyagi feltételeit tárta fel. A pedagógiai munka hiányosságai főleg a megelőzés és utógondozás elégtelenségében nyilvánultak meg.

A Fővárosi Tanács így a tanácsülés napirendjére tűzte a gyermek és ifjúságvédelem helyzetének megvitatását. 1968 augusztusában határozatot hozott, *„hogyan a GYIVI-be befogadott gondozottaknak személyiségállapotuknak, mentális és neveltségi szintjüknek, valamint az életkoruknak megfelelő otthonba kell kerülniük a differenciált hálózaton belül.”*

A főváros gondoskodott a „differenciált hálózat” kialakításáról is, létrehozta a neurotikus gyermekek otthonát, a nehezen nevelhetők speciális gyermekotthonait, a túlkoros fiú- és lányotthonokat, a dolgozó fiatalok otthonait. Gondoskodott a testvérek együttes elhelyezésének feltételeiről. Igyekezett feloldani a zártságot a belső nevelőotthoni iskolák zömének megszüntetésével.

A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézetet strukturális átalakítással tették alkalmassá feladatainak ellátására.

Az intézményben a következő csoportokat hívták életre:

- Nyilvántartási- és Gyámsági csoport
- *Vizsgáló- és Elhelyezési csoport*
- Nevelőszülői felügyeleti csoport
- az intézet otthonai
- Gazdasági csoport

A fővárosi nevelőotthoni hálózat az átalakulást követően 860 férőhellyel bővült, és fokozatosan javultak a személyi, tárgyi és szakmai feltételek is.

„Tanulóévek”, tanító mesterek 1968-1980

A csoport szakembergárdája fokozatosan alakult ki orvosokból, pszichológusokból, gyógypedagógusokból, pedagógusokból, adminisztratív dolgozókból. A szakembereket tudományos statusban alkalmazták.

A szakmai munka legfontosabb feladatai a következők voltak:

1. *A személyiség vizsgálata*
  - a testi, szomatikus,
  - megismerési, intellektuális,

- érzelmi, affektív,
- akarati kognitív,
- társadalmi, asszociatív,
- eszmény, ideatív területek megközelítésével, különös tekintettel a személyiség belső dinamizmusára (az egyén igényszínvonalára, vágyai, tervei önértékelési, érzelmi beállítódását figyelembe véve).

2. Tudományos munka

A gyermekvédelem speciális kérdésköreiben készített felmérések, cikkek, tanulmányok.

3. A személyiség minden területére kiterjedő *korrekciós munka* feladatainak, tartalmának, területeinek meghatározása; együttműködés, segítségadás a pedagógusoknak.

A pszichológus csoport szakmai hozzáállását, módszertani tudását nagymértékben gyarapították azok a szakmában ismert kollégák, akik a kezdeti időszakban a csoportban dolgoztak. Szakértőként Murányi Kovács Endréné és Mussong Kovács Erzsébet a klinikai pszichológiai szellemet képviselték, Noszlopi László, egykori Szondy Lipót tanítvány és munkatárs a Magyarországi Gyermektanulmányozási Társaság hagyományait, Nagy László, Németh László haladó pedagógiai, vizsgálati nézeteit képviselte.

Ranschburg Jenő az empátia jelentőségét hangsúlyozta a gyermekvédelmi munkában, melyet így fogalmazott meg:

„Az emberi szeretet különleges sajátossága 'énkiterjesztő' jellege. A szeretet a másokhoz való befektetés egy fajtája, amely mások sorsát a miénkhez köti, és problémáikat nem egyszer a sajátunkénál is fontosabbá teheti számunkra. Az empátia – a beleérzés – embertársunk érzelmi helyzeteibe tesz bennünket képessé arra, hogy örülünk embertársunk örömének, kétségbeesünk az ő szomorúsága miatt”.

A csoportban 5 fő dolgozott ebben az első időszakban, akik egy évfolyamon, 1968-ban végeztek az ELTE pszichológia szakán. Noszlopi László gyakorlati és elméleti ismereteit egyaránt megosztotta a pályakezdőkkel. A vizsgálati metodikát, az intelligencia- és gyakorlati ügyesség vizsgálatokat beszélte meg munkatársaival, majd részletesen vezette be őket a Szondy teszt, Lüscher teszt ismeretébe. Saját, géppel írott jegyzeteivel látta el a kollégákat. Megismertette a fiatalokat a szakmában még ma is kuriozitásnak tekinthető „gyermek”

Rorshach (Zulliger) 3 táblás projektív tesztjével. A „Lippman-Bogen kalitka” ügyességi tesztjét a kollegák is kipróbálták, az elemzésben a tanár úr segédkezett.

A lelkes kezdő évek inspirálták a pszichológusokat doktori dolgozatuk elkészítésében. Az 5 főből az első 5 év alatt hárman doktoráltak.

A Fővárosi Tanács VB. Művelődési Főosztályának Alsófokú Nevelési és Oktatási Osztálya "Közlemények" c. belső kiadványában sorra jelentek meg a csoporttagok felmérései, cikkei, melyek a nevelőotthoni gyerekek pszichés állapotára, személyiségfejlődésére vonatkoztak.

A pszichológiai munkában való jártasságot segítették a „Faludi” (Gyermekpszichológiai Rendelőintézet) továbbképzései, melyeket szombatonként tartottak.

A vizsgáló csoport a napi vizsgálatok mellett szakmai, elméleti munkát is végzett. 1972-ben a MÜM Gyermekvédelmi osztálya által kezdeményezett országos felmérésben vettek részt a pszichológusok. Témája: fejlettségi vizsgálatok 4 és fél -5 és fél éves állami gondozottaknál. A főti Gyermekvárosban folyt a felmérés, melynek értékelésében, feldolgozásában is részt vettünk. /Dr. Szabó Pál – dr. Mészáros Ágnes: Komplex vizsgálatok á.g. (intézetben élő) óvodásoknál OPI – GYIVI /.

A Művelődésügyi Minisztérium 1974-es állásfoglalása után valamennyi tanköteles korba lépő gyerekre kiterjesztettük a komplex iskolaérettségi vizsgálatot, amelyet a GYIVI pszichológusai az intézetek orvosaival, szükség esetén szakorvosok bevonásával, az óvodák vezetőivel, óvónőivel közösen végeztünk.

Ez a team mint a nevelőotthoni gyerekek Nevelési Tanácsadója is betöltötte és betölti ilyen irányú szerepét, mert évről-évre az összes tanköteles korú állami gondozott intézeti elhelyezett, fővárosi beutalt, ideiglenesen elhelyezett vizsgálatait elvégeztük. Összegezve értékeltük az eredményeket, s véleményekkel, tanácsainkkal segítettük az iskola-előkészítő munkát. A vizsgáló személyek állandósága segítséget jelentett, mert a felmentett gyerekeknél a változásokat és az akkori javaslatok helyességét kontrollálni tudtuk.

A vizsgálatok száma magas volt: 250-300 fő között mozgott évente.

A GYIVI nevelői részére kidolgoztuk a korcsoportonkénti pedagógiai megfigyelés szempontjait, melyeket a következő évtizedekben, a 90-es évek végéig használtak a nevelők. A megfigyelési lapok a pedagógusok, pszichológusok együttműködését segítették elő.

1974-ben a vizsgálati tapasztalatok alapján összegeztük a leggyakrabban előforduló személyiségzavarokat.

Szociálpszichológiai vizsgálatokat is végeztünk a mikroközösségek kialakulására, különböző nevelőotthoni csoportok: átmeneti otthon, gyermekotthon, speciális otthonok populációjánál.

Határkő a GYIVI fejlődésében az 1974-ben megjelent módosított Családjogi Törvény. Fontos szempont lett a családok védelme és megerősítése, melynek szellemében születtek az állami gondoskodás új formái, az intézeti elhelyezés és nevelési segélyezés.

Szakmai érdeklődésünk ekkor a korai fejlesztés, prevenció, családba visszahelyezés kérdéskörére irányult.

75-ben segédkeztünk az OPI kisegítő-iskolások eredményesebb számolás-mérés tanításával kapcsolatos felmérésének elemzésében. 1976-ban a GYIVI megbízásából elemeztük a nagycsoportosok feladatlapjait, metodikai, fejlesztési céllal.

A gyermekotthonokban a vizsgálati tapasztalatok nyomán megélénkült a fejlesztő tevékenység. Ismertté váltak, és a vizsgáló munkához is segítséget nyújtottak Meixner Ildikó dyslexia-vizsgálatai, korrekciós eljárásai.

A gyermekotthonok (főleg az óvodásotthonok) fokozatosan kezdtek alkalmazni logopédusokat, pszichológusokat. Ez utóbbiak maguk is készítettek elemző munkákat. Csoportunk kapcsolatban állt a gyermekotthoni pszichológusokkal – közös esetelemzéseket is tartottunk.

A vizsgáló csoport időközben kiterjesztette megfigyeléseit a különböző intézménytípusokra. 2000 gyerek anyagából összegeztük az egyes ártalomtípusokat, a személyiségfejlődési zavarok jellemzőit óvodáskorban, általános iskolásoknál, speciális intézetben és ifjúsági otthonban élőkénél. A zavarok feltárása a nevelés terápiás programjának elkészítését célozta.

A szakmai továbbképzések a GYIVI-n belül folyamatosak voltak. A jó diagnózis felállításában, a teljesebb megismerésben a nevelési tanácsadók tapasztalatait is felhasználtuk. Több alkalommal látogattuk a nevelési tanácsadókat, főleg a VIII. kerületben.

1978-ban volt 75 éves a gyermekvédelem. A jubileumi év kétszeres megemlékezés volt, mert a gyermekvédelem új rendszere és a pszichológus csoport is 10 éves évfordulóját ünnepelte.

Az 1968-78 közötti időszakban 860 fővel bővült a nevelőotthoni hálózat. A korszak jelentős változása volt, hogy a GYIVI-ben kialakultak az állami gondoskodásba vett fiatalok személyiségvizsgálatainak feltételei.

A pszichológia az első 10 évben „küzdött” az elfogadtatásért. A pedagógusok kezdeti ellenállása miatt nehezen sikerült elismertetni, hogy a pszichológia a gyermekvédelem számára hasznos tudomány. A szakma is folyamatosan foglalkozott azzal a kérdéssel, mennyire hasznosítható a nevelés e speciális területén a pszichológia.

Ebben az évtizedben a csecsemőotthonokban is működtek már pszichológusok, akiknek vizsgálati eredményeit mi is hasznosítottuk.

A vizsgáló csoport az évtized végére kialakította személyiségvizsgáló módszereit, alkalmazkodva a gyerekek életkorához, speciális problémaköröihez. Az anamnézis beszerzése sokszor problémás volt, de az exploráció, a minden élethelyzetben való megfigyelés, intelligencia- és projekciós tesztbatteria segítségével megbízható korrekciós javaslatok születtek.

A speciális intézetek különösen igényelték a jó korrekciós javaslatokat, főleg az antiszociális fiatalok nevelési problémáinak megoldására. A hálózatban legtöbb problémát az antiszociális-intézetek jelentették. Létszámuk 6,6 %-al nőtt. A garázdaság a ragasztó- és oldószer-, gyógyszer- és alkoholfogyasztással járt együtt, és a bűnelkövetők száma is nőtt.

Szakmai belső továbbképzésen a Bálint esetmegbeszélő csoport technikával ismerkedtünk Popper Péter vezetésével, és olyan széleskörű vizsgálatot végeztünk, amely az általános iskolások és az ifjúsági korcsoport magatartási problémáira vonatkoztak.

Beiskolázási feladataink kapcsán szoros kapcsolatban voltunk a csecsemőotthonok pszichológusaival.

Az óvoda beiskolázást 1968-74 között a gyógypedagógusok döntötték el, 74-76-ig a GYIVI pszichológusai vizsgálták a gyerekeket, 76-tól pedig a GYIVI és csecsemőotthon pszichológusai közösen. Az együttműködés szakmai kutatásokat is eredményezett.

76-79 között 657 óvodáskorú fejlettségét mértük, és ebben az időszakban az óvoda-érettségi mutatók is évről-évre emelkedtek (73,7 % - 92,9 %-ig).

Szakmai tapasztalatszerzés

1980-1990

A Budapest Főváros Tanácsa VB. Művelődési Főosztálya a Fővárosi Tanács ülésein folyamatosan beszámolt a differenciált hálózat megteremtéséről, kiegészítéséről, feltételrendszerének javításáról, melynek következtében a 80-as évek elejétől sok tartalmi változásra került sor.

Az intézkedések köre a következő feladatokra terjedt ki:

- Létrejöttek a széles korhatárú (Aga, Münnich Zamárdi) intézetek.
- Évközi áthelyezéseket csak a főosztály engedélyével lehetett végrehajtani.
- Heterogén csoportok alakultak az óvodákban (Bólyai, Breznó, Szél, Mónosbél, Münnich).
- Felzárkóztató csoportok jöttek létre (Szöllősgyörökön, Oroszlányban).
- A speciális intézetek korábbi belső differenciálására került sor. A csoportok személyiségállapot, neveltségi szint szerint, hosszabb időtartamú felmenő rendszerben kezdtek el dolgozni (Róbert, Szilágyi).
- Bővültek a neurotikus-férőhelyek, 81-ben 20 lány-, 82-ben 20 fiú-férőhellyel.
- Az értelmi fogyatékosok (Mosonyi, Miklós tér) nagykorúvá válásig maradhattak intézetükben.
- A 2010 MT határozattal hivatásos nevelőszülői munkakör létesítésére nyílt mód.

Egyre fontosabbá váltak a szakmai kérdések: a zsúfoltság csökkentése, az intézeti pedagógus munka színvonalának emelése. A csoportlétszámokat 8-12 főre, speciális otthonokban 8 főre csökkentették.

A főosztály hangsúlyt helyezett az intézeti nevelőmunkára, az erőteljes korrekcióra, utógondozásra, családgondozásra, a személyiségállapotnak megfelelő intézet kijelölésére. Felkarolta a szakmai munkaközösségek (ezen belül a pszichológus munkaközösség) létrehozását, munkájának támogatását, a különböző továbbképzések biztosítását, a korszerű elvek, módszerek bevezetését.

A vizsgáló csoportban létrejött a nevelőotthoni pszichológusok szakmai munkaközössége. A hálózatban és a GYIVI-ben dolgozó pszichológusok 3 éves pszichodráma-csoport képzésen és kommunikációs tréningeken vettek részt.

A főváros kedvezően ítélte meg a csoport tevékenységét: „A fővárosi GYIVI-ben magasan kvalifikált pszichológusok sok éves tapasztalattal a hátuk mögött, a Rendtartásban megfogalmazott módon, elismerésre méltóan végzik a személyiségvizsgálatokat.”

A 80-as évek elején a következő témakörök foglalkoztatták a GYIVI pszichológusait:

- Melyek az érzelmi sajátosságok fejlődésének szakaszai, életkori jellemzői és főbb problémái?
- Melyek a pedagógiai környezetben is alkalmazható módszerek?
- Hogyan bontakozik ki a pszichodráma, játék, bábterápiák, mozgásos tevékenységek, rajzoltatás pozitív személyiségformáló hatása?
- Hogyan lehet mindezt prevenciós eszközként hasznosítani a nevelőotthoni nevelő és pszichológusi munkában?

A beiskolázások minden évben visszatérő kérdése kapcsán: "Hogyan tovább 8. után?", foglalkoztunk az általános iskolát végzett gyermekek sajátosságaival, pályaválasztási orientációjuk jellemzőivel. A 13-15 évesek érzelmi-indulati sajátosságainak feltérképezését Zauner Éva értékorientációs vizsgálataival végeztük.

Longitudinális vizsgálatot is folytattunk, egy óvodáscsoport fejlődését figyeltük a gyermekek iskolába kerüléséig. A megfigyelést 1978-ban kezdtük – az értékelésre 1981-ben került sor. (A 60-as években Hermann Aliz végzett hasonló vizsgálatokat.)

A 80-as évek fő jellemzője volt a szakmán belül, hogy megnőtt az igény a pedagógus, pszichiáter, pszichológus munkájának összehangolására, a reszocializáció megvalósítására. A GYIVI-ben folyamatos volt az együttműködés a nevelőkkel, az orvossal, a részdőben dolgozó pszichiáterrel.

A GYIVI-ben folyamatosan téma volt az ifjúsági korosztály helyzete, a lányoknál is fokozódó beilleszkedési zavarok, devianciák, drogozás miatt. A 14-18 éves lányok vizsgálati adatait és személyiségvizsgálatait elemeztük 148 fiatal esetében. A beilleszkedési zavarok kapcsán a rehabilitációs lehetőségeket, pszichoterápiás foglalkozások módjait mutattuk be.

1980-tól a vizsgáló csoport vizsgálatait az örökbefogadásra jelentkező szülők vizsgálataival is kibővültek. 1980-82 között pl. 296 felnőttet, 35 gyereket vizsgáltunk és javaslatot adtunk az örökbefogadásra.

A pszichológusok országos továbbképzéseken is részt vettek. 1981. októberében az OPI és az MTA pszichológiai intézetének közreműködésével központi felkészítő tanfolyamot szerveztek a gyermek- és ifjúságvédelem területén dolgozó pszichológusok számára Salgótarjánban, a 21. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet kollégiumában. A rendezvény szervezői Ranschburg Jenő és Blumenfeld Gyuláné voltak.

1984-ben tervezet készült a GYIVI-ben a hivatásos nevelőszülői munkakör létesítésére. Kísérletképpen 1985. június 30-ig hivatásos nevelőszülői munkakör kialakítása kezdődött meg, melyhez fel kellett használni a GYIVI pszichológusainak véleményét is. A hivatásos nevelőszülőkhöz kihelyezett gyerekek addigi személyiségfejlődéséről, pszichés állapotáról kellett számot adni. A személyiségvizsgálatok team munka eredményei voltak. (A team tagjai: intézeti orvos, pszichológus, pedagógus.) Az intézet vezetőségének értékelése szerint „a módszerek sokoldalúak, jó a szakmai munka, megbízhatók a vélemények. ”

Hasonló pozitív értékelés kísérte a 12 éve folyó iskolaérettségi vizsgálatok hasznosságát. Kezdetben ugyan feszültséggel jártak a beiskolázáshoz szükséges vizsgálatok, mivel a nevelők munkájuk kritikájaként élték meg, ha egy gyerek nem érte el a fejlettségi szintet. Egyre inkább átlátták azonban a vizsgálatok lényegét, és elfogadták az eredményeket.

1984-től változtak az elhelyezési és beiskolázási feltételek. Ennek megfelelően időszakos vizsgálataink a következők voltak:

- ◆ Az óvodások legtöbbje maradt korábbi otthonában, de az iskolaérettségi vizsgálatokat minden gyereknél elvégeztük (Münnich, Zamárdi, Menyecske, Mónosbél).
- ◆ A 8. osztályosok áthelyezéséhez sok esetben felkérésre pályaválasztási vizsgálatot is végeztünk
- ◆ Valamennyi súlyos magatartás-zavaros (neurotikus, antiszociális) gyereket megvizsgáltunk, akinek intézete áthelyezést kért.

Az éves Beiskolázási Tervet minden esetben az Alsófokú Nevelési és Oktatási Osztály hagyta jóvá. Szigorúan ellenőrizték az évközi áthelyezéseket, csak szakmailag indokolt esetben járultak hozzá a változáshoz, pszichológiai vélemény alapján.

Különleges intézeti elhelyezésekhez szintén kellett a csoport vizsgálati véleménye, melyet az MM. Gyermek- és Ifjúságvédelmi osztálya hagyott jóvá.

84-től az elhelyezési csoport családgondozókat is foglalkoztatott, akik az csjt. szellemében kapcsolatot teremtettek a családokkal. Információikat, az általuk készített környezettanulmányokat felhasználtuk a gyermekekről adott szakvéleményünkben. A kollégák is készítettek elemzéseket, beszámolókat, különösen a devianciáról, szociális munkáról.

A gyermekotthonokkal jó kapcsolatunk volt. Az óvodásotthonokkal együttműködve olyan széleskörű vizsgálatot végeztünk 3 éven keresztül (81-84-ig), amelynek során a születésük óta állami gondozásban nevelkedő gyerekek fejlődését követtük nyomon iskolás korig.

Vizsgálataink eredményét 1985. március 6-8-án a Pszichológiai Társaság VII. Országos Tudományos Konferenciáján ismertettük az Akadémián.

1985-ben a Vizsgáló- és Elhelyezési csoport tagjai közül a pszichológusok szakmai munkájuk elismeréseként vezető pedagógus besorolást kaptak.

Az óvodás korosztályról készült több éves anyagot 1986-ban tovább bővítettük a gyerekek érzelmi állapotának vizsgálataival. Vidéki és budapesti nevelőotthonok populációját hasonlítottuk össze budapesti területi óvodák gyermekeivel. Az eredmények jól mutatták a családból kiszakadt gyerekek érzelmi anomáliáit.

1987-ben a 4. sz. Állandó Áthelyezési Bizottság 10 éves jubileumát ünnepelte. Beszámolójukban a GYIVI munkatársairól és a vizsgáló csoporttal kapcsolatos együttműködésükről is szóltak.

„A GYIVI munkatársaival rendszeres kapcsolatot tartunk. Általában a gyermekek kisegítő, ill. foglalkoztató iskolába helyezésnél kéri javaslatukat, mely intézménybe helyezhető az adott gyermek.

Az átmeneti otthonba került értelmi fogyatékossgot mutató gyermekek vizsgálatát rendszeresen kéri. Az áthelyezett gyerekek elhelyezésével kapcsolatos kérdéseket közösen megbeszéljük (...) A GYIVI-ben dolgozó pszichológus kollégákkal jó az együttműködés.

Nagyon sok segítséget ad a munkánkhoz, hogy az utóbbi években részletes programot bocsátanak rendelkezésünkre, amelyben rögzítik, hogy melyik óvodában mely időpontban végzik iskolaérettségi vizsgálataikat. Mi is ezt a sorrendet követjük, és csak azok vizsgálatát látjuk el, akiknél az iskolaérettségi vizsgálaton a fogyatékoság gyanúja felmerült. Diagnózisunk megfelel a kollegák vizsgálati eredményeinek”.

1987. szeptemberétől a GYIVI könyvtára is a vizsgálócsoporthoz tartozott. Nagy segítséget jelentett munkánkban a könyvtárosokkal való együttműködés. Rendszeresen rendelték meg számukra a szakfolyóiratokat (Pszichológiai Szemle, Pszichológia) és tesztek Baróti Pétertől, a Pszichoteszt szerviz vezetőjétől.

A Pszichoteszt szerviz a 60-as évek végétől kezdett tesztek készíteni a korábbi Intapuszta mintájára. Baróti Péter és András Dezső készítették a tesztek, melyekből használtuk az iskolaérettségi próbát, Binet, Rawen, Hawik, CAT, TAT tesztek, a Lakóhely-konstrukciós próbát és Világtesztet).

1988-ban elrendelték (a 149/1987 Kormányrendelet a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról 42. §-a alapján) a gyermekvédelmi családgondozást, és a feladat végrehajtását a GYIVI hatáskörébe utalták. A családgondozók száma megnövekedett, és 1988-tól ezek a szakemberek a vizsgálócsoporthoz tartoztak. Tevékenységüket a 87/88-as tanév II. félévében kezdték el. A családgondozás tartalmi kérdései között lényeges szemponttá vált a pszichés gondozás, a családdal való foglalkozás. A 87/88-as tanév vizsgálati tapasztalatait a családgondozók munkáját is figyelembe véve elemeztük.

Az év folyamán 817 gyereket vizsgáltunk. A gyerekek állapota indokolta a családgondozás kiépítését. Nagyon sok gyermek volt krízishelyzetben, ugrásszerűen nőtt a túlkorosok száma, a lemorzsolódó gyerekek köre bővült, hasonlóképpen gyarapodott a neurotikus és antiszociális esetek száma.

A családgondozók 151 családdal foglalkoztak, kapcsolatot tartva a Nevelési Tanácsadókkal, a rendőrséggel, kórházakkal, kerületi védőnőkkel. Sok hasznos információt szolgáltattak a vizsgálatok számára, és segítséget nyújtottak a családoknak.

Az 1988/89-es tanévben vezettük be a terápiás csoportfoglalkozásokat a prepubertás és pubertás korosztályokban. A nevelők érdeklődéssel és bizalommal fogadták a kezdeményezést.

Sok aktuális problémát sikerült rendezni (szökések, lopások, durva verekedések, szülőkkel való és egymás közötti konfliktusok). Kreatív műhelyt hoztunk létre, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozott, a foglalkozások sikerrel oldották a gyerekek feszült, szorongó pszichés állapotát.

1989-ben a GYIVI Szervezeti és Működési Szabályzata a következőképpen határozta meg a vizsgáló csoport feladatát:

- A pszichológusok elvégzik a 3-18 éves korú beutaltak részletes személyiségvizsgálatait,
- részt vesznek a 0-3 évesek óvoda érettségi és a tanköteles korba kerülők iskolaérettségi vizsgálataiban, figyelembe veszik az egészségügyi és pedagógiai véleményeket,
- a személyiségvizsgálat eredményeként a fogadó gyermekotthonnak módszertani tanácsot adnak,
- vizsgálatot végeznek és javaslatot tesznek a gyermekek elhelyezésének megváltoztatásakor,
- speciális vizsgálatokat végeznek a nevelőszülői hálózat részére és örökbefogadási ügyekben,
- szoros kapcsolatot tartanak a gyámhatóságokkal, Nevelési Tanácsadókkal, nevelőotthonokkal, megyei GYIVI-kkel,
- működtetik a könyvtárat.

1989-ben létrejött a GYIVI-ben a családgondozói és szakértői csoport és a vizsgáló csoportnál dolgozó családgondozók elkerültek a csoporttól.

A továbbképzések rendszeressé váltak a 80-as évek végén:

1987 – 88-ban 80 óra gyakorlati hipnózis tanfolyamon,

1988 – 89-ben 80 óra szupervíziós hipnoterápiás esetmegbeszélésen,

1989 – 90-ben 40 óraszupervíziós hipnoterápiás esetmegbeszélésen vettünk részt.

A hipnózis tanfolyamot a Magyar Pszichiátriai Társaság Pszichoterápiás hipnózis munkacsoportja tartotta elméleti vizsgával, esetismertetéssel. Részt vettünk az országos hipnózis találkozókban is, 1989-ben Miskolctapolcán, 1990-ben Győrben, 1991-ben pedig Debrecenben.

Folyamatos továbbképzés – Tanítás
Lélektani Szolgálat
1990 – 1997

1990-től az intézmény struktúrája fokozatosan alakult át. Továbbra is meghatározó alapidokumentum volt az 1978-ban kialakított GYIVI-Rendtartás, melyet a Fővárosi Közgyűlés Gyermekvédelmi koncepciója tett újszerűvé és naprakésszé. A koncepció 1992-ben került elfogadásra.

Alapelvei a következők voltak:

- a vérszerinti családok együtt tartása, erősítése a prevenció során
- a szociális okból család nem választható szét
- a problémák megoldását a családok közelébe kell telepíteni
- esetgazdát kell kijelölni családból való kiemelésnél
- a gyerekről gondozási tervet kell készíteni felelős személy megjelöléssel
- a gyerekeknek stabil helyet kell biztosítani az ellátórendszerben
- gondozási helyet csak team jelölhet ki
- a gyereket meg kell hallgatni a gondozási hely kijelölésénél
- a vérszerinti szülőt be kell vonni a döntésbe
- a testvéreket együtt kell elhelyezni
- a testvéreket a szülő lakhelyéhez közel kell elhelyezni
- a gyereket a legmegfelelőbb helyre kell helyezni

Az alapelvek alkalmazása összhangot teremtett az ENSZ Gyermekjogi Egyezségokmány vonatkozó részeivel.

A GYIVI-ben jelentős változtatás volt a szolgálatok kialakítása a korábbi csoportok helyett, ami hangsúlyozta az intézményben folyó munka segítő jellegét.

A csoport neve *Lélektani Szolgálatra* változott, korábbi kompetenciaköre szűkült, új gyermek-elhelyezési rend lépett életbe. Ezzel a változtatással a Szolgálat szakmai munkája kapott nagyobb hangsúlyt.

Az intézet vezetése a következőképpen ítélte meg a csoport munkáját:

„A Vizsgáló- és Elhelyezési csoport 1968-ban jött létre a GYIVI-ben azzal a céllal, hogy ellássa a gyermekek személyiségvizsgálatát és ezzel összefüggésben kutatásokat végezzen.

Az évek folyamán a gyakorlati kívánalmaknak megfelelően főként a személyiségvizsgálatok kerültek előtérbe.

A 90-es évektől kezdve azonban alkalom nyílt arra, hogy a vizsgálatok mellett tudományos szempontok is hangsúlyt kapjanak."

„Önképzésük, továbbképzésük eredményeként magasan kvalifikált szakemberek, külső szolgáltatásaikra komoly igény jelentkezik az otthonok és más szervek részéről.

- Családterápiás szolgáltatásuk még szerény eredményei és tapasztalatai biztatók.
- Dyslexia kutatásuk az átmeneti otthoni pedagógiai és logopédiai munkában jelentős prevenciós értékű tevékenység.
- A mozgásterápia oktatása, elterjesztése hatékonyan segíti az átmeneti otthon munkáját.
- A szupervízióval egybekötött esetmegbeszéléseik jók.
- A gondozott gyerekek körében végzett csoportos és egyéni terápiás tevékenységük kiváló(...)
- A szolgálat diagnosztikus munkájához és adminisztrációjához a gépesítettséget sikerült elérni.
- A pszichológusok által készített szakvélemények a kívánalmaknak megfelelőek.
- Munkájuk segítésére két pszichológus hallgató részmunkaidős foglalkoztatását biztosítottuk”.

A GYIVI szerkezeti változásain túl lényeges tartalmi változtatásokat is eszközölt. A Lélektani Szolgálat szempontjából a „Nyitott kapu” lélektani állomás befogadása fontos szakmai továbblépést, együttműködést jelentett.

A Nyitott kapu lélektani állomás lényege a prevenciós munka volt. A Fővárosi Önkormányzat támogatta az állomás munkáját, a GYIVI igazgatója biztosította a helyet számukra. Külső iskolákkal létesítettek kapcsolatot, és a problémás gyerekeket prevenciós céllal vizsgálták, terapizálták. A munkacsoportban belgyógyász és pszichiáterek dolgoztak, valamint félállású alkalmazottként a Lélektani Szolgálat pszichológusai vettek részt a munkában.

Ez a szakmai csoport azt a magyarországi gyermekpszichológia kialakulásakor elfogadottá vált szemléletét képviselte, melynek megalapítója Ranschburg Pál és dr. Schnell János voltak.

A 30-as években kialakuló gyermektanulmányozási mozgalom és lélektani intézet létrehozása mellett ők honosították meg a gyermekpszichológiai és gyermekpszichiátriai ellátást, melyekből később a gyermek-ideggondozó hálózat és a ma működő mentálhigiéniai központok alakultak ki.

Így a 90-es évek kezdetén újból reneszánszát élte az a szakmai felfogás, amelyet annak idején a GYIVI-ben Noszlopi László is képviselt.

Az állomással együtt végeztük a vizsgálatokat, később ők a nevelőszülő-hálózat és örökbefogadó hálózat részére is készítettek vizsgálatokat. Együttműködésünk 1993-ig tartott, ezt követően a Nyitott kapu a Wekerle telepi diákotthon és általános iskolába került.

1990-ben a napi szakmai munkán túl elkezdtük az oktató munkát is: a különböző főiskolák szakmai gyakorlatának szervezését. Első évben a Gyógypedagógiai Főiskola növendékei hospitáltak a GYIVI-ben és csoportunknál.

1990 májusában tanulmányúton voltunk Izraelben, ahol a gyermekvédelmi rendszerrel ismerkedhettünk meg. A FICE (Nevelőotthonok Nemzetközi Szövetsége Magyarországi Egyesülete (melynek megalakulása óta tagjai voltunk) a Youth Aliyah – Izrael legnagyobb nevelőszervezete – meghívására járt tapasztalatcserén, nevelőkből, gyermekvédelmi szakemberekből, vezetőkből álló csoportjával.

1991-ben a Tanítóképző Főiskola hallgatóinak tartottunk több ízben is előadást, majd a Nevelőszülők országos konferenciáján Balatonfenyvesen számoltunk be vizsgáló munkánkról. 1991-ben kezdődött el a Tranzakcióanalízis módszerének megtanulása, Alain és Isabell Craspedell francia kiképzők vezetésével. Folytatódtak a családterápiás képzések is.

Az 1991-es év vizsgálati tapasztalatai a legfontosabb megoldandó feladatokra hívták fel a figyelmet. Ezek a következők voltak:

- az „antiszociális” gyerekek rehabilitációja
- a lányanyák helyzete
- a szípus, kábítószeres gyerekek kórházi kezelése
- a szökések számának csökkentése
- a neurotikus intézetek korhatár bővítése a 14 éven felüli lányok, fiúk részére
- az egészségügyi problémával küzdő és pszichopátiás gyerekek megfelelő ellátása
- a túlkoros gyerekek ügye.

Év közben sok esetben találkoztunk a személyiség fejlődése problémáival, a korrekció és reszocializáció nehézségeivel.

Az átmenti otthonban bevezettük a felső tagozatosok és ifjúsági korosztály részére a rendszeres csoportterápiás foglalkozásokat az aktuális feszültségek oldására, konfliktuskezelésre.

1992-ben februártól májusig havi 3 alkalommal vettünk részt a családterápiás előadásokon, majd június 3-án írásbeli vizsgát tettünk. Szeptembertől már szupervízióba vittünk családterápiás eseteket.

Az év szakmai munkájának döntő része ősszel kezdődött.

A Zamárdi gyermekotthon megszüntetése kapcsán az intézet valamennyi növendékével, összesen 92 fővel személyiségvizsgálatot végeztünk, és írásbeli véleményt adtunk, tekintettel a gyerekek családi hátterére, egészségügyi és pszichés állapotára, szociális viselkedésére, kapcsolatrendszerére.

A vizsgálatok szeptembertől decemberig tartottak, összesen 9 alkalommal utaztunk Zamárdiba. Az értékelésre december 4-én került sor, ahol jelen voltak a Főváros képviselői, az intézet vezetősége és a vizsgáló pszichológusok.

Az 1993-as év elején dyslexia-felmérést végeztünk a hálózat óvodásotthonaiban.

Májusban a Veszprémi GYIVI-ben tettünk látogatást a Szakértői csoportnál, ahol az MMPI gépi feldolgozásának lehetőségéről és az örökbefogadó szülők alkalmassági vizsgálatairól folytattunk eszmecserét, gyakorlati segítséget is kaptunk a tesztek feldolgozásához. Az év folyamán a csoport két pszichológusa elkészítette az örökbefogadó szülők felkészítésének tematikáját.

A Szerencsejáték Alapítványhoz benyújtott pályázatunkra 400 ezer Ft-ot nyertünk, amelyből a családterápiás központ beindításához szükséges technikai felszereléseket vásároltuk meg (terápiás szoba, TV, video).

Szeptemberben a TA képzésen résztvevő pszichológusok a Pszichológiai Társaságban megválasztották a TA vezetőségét. Ebben csoportunk is két taggal képviseltette magát.

Decemberben a bicskei gyermekotthonban tartottunk előadást pedagógus továbbképzésen.

Az oktató munka keretében rendszeresen hospitáltak a csoportnál főiskolai hallgatók a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskoláról, az ELTE-ről. Foglalkoztunk a szolgálatnál

dolgozó pszichológia szakos hallgatókkal, akiknek munkája szakmai gyakorlatnak is tekinthető. Több főiskoláról (elsősorban a BTK-ból) segítettük a szakdolgozatukat gyermekvédelemből író hallgatókat.

Tovább bővült a szakmai továbbképzések köre és a terápiás munka.

Az év során az alábbi továbbképzésekre került sor:

- Magyar Családterápiás Egyesület VII. Vándorgyűlése (IV. 2-4.)
- Hipnózis konferencia Győrben (VI. 28-31.)
- Júniusban fejeződött be a családterápiás képzés 2. éve. (Valamennyi pszichológus elvégezte, bizonyítványt kapott.)
- decemberben TA továbbképzés
- megkezdődött a családterápiás képzés 3. éve.

Terápiás munkánk során az átmeneti otthonban az egyéni terápiát alkalmaztuk a gyerekeknél, az egyéni feladatoknak megfelelően.

Ebben az évben sok volt a „szektás, sátánista” gyerek, több prostituált került intézetbe, ők egyéni terápiás foglalkozásokon vettek részt.

A csoportos terápiát szabad interakciós foglalkozások keretében folytattuk.

Fontos szempont volt az erkölcsi normarendszer alakítása a szokásrendszer, magatartásformák formálása érdekében.

A családterápia iránt nőtt az igény. Az év folyamán 82 fővel 187 alkalommal végeztünk egyéni terápiát, 32 fővel 80 alkalommal családterápiát.

A napi vizsgálatok mellett 207 örökbefogadó szülőt és 18 gyereket vizsgáltunk.

1994-ben megnövekedett az örökbefogadó-vizsgálatok száma, amely óhatatlanul szakmai kérdéseket vetett fel.

Az örökbefogadó szülők alkalmasságát exploratív beszélgetés vagy mélyinterjú, illetve személyiségvizsgáló tesztek segítségével igyekeztünk eldönteni és írásban rögzíteni. A jelentkezők heterogén összetétele szükségessé tette a felkészítő tanfolyamok megindítását. Az első tanfolyamot örömmel fogadták a résztvevők, szívesen jöttek a 7-8 alkalomra.

A Lélektani Szolgálat szakembergárdája kiemelt fontosságúnak tartotta az örökbefogadásra jelentkezőkkel való foglalkozást.

Az örökbefogadó vizsgálatok száma ebben az évben 203 volt (188 felnőtt, 15 gyerek).

Terápiás tevékenységünket az átmeneti otthonokban ez évben is folytattuk, főleg egyéni terápiát a gyermekek személyiségállapotához, problémájához kapcsolódva. (80 fővel 182 alkalommal foglalkoztunk). Családterápiát 34 fővel 67 alkalommal végeztünk.

A terápiás munka a felbontott örökbefogadásból érkező gyerekeknél is szükségessé vált suicid veszély, krízishelyzet miatt (8 esetben).

Ez évben a csoport pszichológusai 50 órás szupervízióval fejezték be családterápiás tanulmányaikat, és terápiás bizonyítványt szereztek.

A logopédusok a dadogás terápiája; komplex művészeti terapia óvodáskorú gyermekek számára, speciális dyslexia, valamint korai fejlesztés továbbképzéseken vettek részt.

1995-ben 651 gyereket vizsgáltunk, 101 egyéni és 55 családterápiát folytattunk. A szolgálathoz fejlesztő pedagógus is került, aki az óvoda nagycsoportjától 4. osztályos korig vizsgálta a gyerekeket, elsősorban a beszédészlelést és beszédértést, kiegészítő vizsgálatként a mozgásfejlettséget, vizuális észlelést.

Szakmailag nehézséget jelentett a speciális esetek megoldása, a javasolt terapia megvalósításának biztosítása az erre elégtelen hálózatban. Előtérbe kerültek a magatartásproblémák, pszichopatizálódás. A pszichológus szakmai munkaközösség gyakran tartott esetmegbeszéléseket.

Jelentős időigénnyel és felelősséggel járt a főiskolások hospitálásainak megszervezése, mert bővült a hallgatók köre:

- ◆ a szociális asszisztensek
- ◆ gyógypedagógiai főiskolások
- ◆ pszichológia szakosok
- ◆ pszichológia szakos posztgraduális képzésben résztvevők
- ◆ tanítóképzősök, óvónőképzősök töltötték nálunk szakmai gyakorlatukat

Sok hallgató kért segítséget szakdolgozata elkészítéséhez is, mindezeket a feladatokat gyakran csak túlmunkában lehetett megoldani.

Vizsgálati, terápiás és oktató munkánk tapasztalatairól a Szolnoki Gyermekváros Szakmai Napján tartottunk előadást május 3-án, ahol pszichológusok, gyermekvédelmi szakemberek, pedagógusok voltak jelen.

A gyermekotthoni pszichológusokkal rendszeres kapcsolatot tartottunk a pszichológus szakmai munkaközösség megbeszélésein. Továbbképzéseinken ők is részt vettek. Továbbképzési éves terveinket közösen állítottuk össze a kívánalmaknak megfelelően.

Egész évben folyt az örökbefogadó szülők felkészítése tanfolyamszerűen, havi rendszerességgel, és folytak a pedagógusokkal tartott esetmegbeszélések az átmeneti otthonban.

1996-ban 644 gyereket vizsgáltunk, 117 egyéni terápiát és 42 családterápiát végeztünk. A serdülőkorú gyerekeknél általában az irányvesztettség, értékorientációs problémák domináltak, önerőiket agresszióra, ellenállásra fordították. Opponáltak olyan értékekkel szemben, mint koncentrált, kitartó tanulás vagy munka. Az agresszió megjelenésére, számszerű növekedésére figyeltünk fel az óvodáskorúaknál. A narkotikumok felé fordulás is jellemzője volt ennek az időszaknak. Mindezek a jelenségek meghatározták a fokális terápiák feladatait.

Vizsgálati tapasztalataink alapján a speciális feladatok ellátására speciális csoportok létrehozását javasoltuk; az integráció, széles korhatár és a struktúra átjárhatóságának elve alapján életkoronként határoztuk meg a speciális feladatokat, megoldási módokat, szükségleteket. Javaslatainkat a Fővárosi Önkormányzat kérésére készítettük el.

Kezdeményeztük az óvodáscsoport-bontást az átmeneti otthonban. Ezzel az iskolás kor előtti korcsoport számára az egyéni felkészítést és felzárkóztatást kívántuk megvalósítani.

Ez évben továbbképzések során az Atalanta International 30 órás kommunikációs tréningjén vettünk részt, majd Francine Shapiro EMDR feszültségoldó, aktuális problémára fókuszált technikáját tanultuk meg.

Szupervíziós képzésre is sor került, amely Salgótarjában a Szupervíziós Konferencián való részvétellel zárult.

1997 első félévében még a szokásos módon zajlottak az időszakos és napi vizsgálatok, de a gyermekvédelem már készült az átalakulásra, a gyermekvédelmi törvény életbelépésére.

Április 16-18-án Gyulán vettünk részt azon a konferencián, ahol a gyermekvédelem megújulásáról a törvény alapelveiről és többek között a GYIVI átszervezéséről is szó volt.

***Vizsgáló és Elhelyezési Szolgálat
1997. (IX.) – 2003. (IV.)***

A Gyermekvédelmi törvény a vizsgáló csoport szerkezetében, feladatiban egyaránt változást hozott:

- ◆ adminisztrációs területen számítógépes feldolgozás bevezetését
- ◆ szakmai területen a facilitátori munka bevezetését
- ◆ a fejlesztő pedagógiai foglalkozások bevezetését (6-10 éves korcsoport-foglalkozások)
- ◆ pszichiáter alkalmazását, aki tanácsadási, véleménykészítési és terápiás feladatokat egyaránt ellátott.

A csoporthoz tartoztak ezután a szakértők, és a csoport neve is változott: Vizsgáló- és Elhelyezési Szolgálatra.

A csoport fő feladata lett az ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmenti nevelésbe és tartós nevelésbe vett gyerekek személyiségvizsgálata, a gyermekekre vonatkozó szakvélemény és elhelyezési javaslat elkészítése.

A törvényi változásokat követően a Szolgálatnál 5 családgondozó, 3 szociális asszisztens (gyermekvédelmi ügyintéző), 2 logopédus, 1 facilitátor, 1 pszichiáter, 2 pszichológus, 2 félállású pszichológus látta el a munkát. Az örökbefogadó szülők vizsgálatát részmunkaidőben dolgozópszichológusok látták el.

A könyvtár is a csoporthoz tartozott, 2 könyvtárossal.

A családgondozók feladata volt, hogy családgondozói szakvéleményt készítsenek a gyermek családi háttéréről. A pszichológusok feladata lett a gyermekek személyiségállapotáról átfogó képet adni, tekintettel a gyermek érzelmi állapotára magatartása, családi kapcsolatrendszere alapján, megállapítva azokat az elmaradásokat, személyiségfejlődési anomáliákat, melyek a későbbiekben felzárkóztatással, egyéni fejlesztéssel, pszichoterápiás foglalkozásokkal korrigálhatók. A logopédus a beszédvizsgálaton túl jelzést adott a dyslexia-veszélyeztetettség, részképesség-zavarra, majd javaslatában a fejlesztő programokat, korrekciót határozta meg, és hallásvizsgálatot végzett. A gyermekorvos vizsgálatának eredménye is része a szakvéleménynek. Ez tartalmazza a gyerek

anamnesztikus adatait, betegségeit, a gyermek statusát és a szükséges terápiát. Gyermekpszichiáter 1998 márciusától dolgozik a szolgálatnál, és vizsgálataival, speciális terápiájával a szakvélemények sorát bővítette.

A felsorolt szakemberek által elvégzett vizsgálatok eredményei az összegző szakvéleményben rendeződnek egységes egésszé, a facilitátorok munkájának eredményeképpen.

A facilitátor feladata lett, hogy az érintett szakemberekkel (GYJSZ képviselője, családgondozó, átmeneti otthon nevelője, leendő gondozási hely képviselője, gyermekorvos, logopédus, pszichológus, valamint gyerek és szülője között) egységes álláspontot alakítson ki.

A pszichológusok 1998-ban 374 gyereket vizsgáltak, a logopédusok 135-öt, s emellett fejlesztő foglalkozásokat tartottak.

A pszichiáter 58 gyereket vizsgált. Munkájával kapcsolatban sok előítéletet kellett leküzdenie: gyógyszererezést vártak tőle, a terápiás beavatkozás iránti igényt fokozatosan kellett kialakítania. Ráadásul szembesülnie kellett a speciális gyermekotthonok hiánya okozta problémákkal.

Még ebben az évben is végeztünk iskolaérettségi vizsgálatokat az óvodásotthonok kérésére.

Az örökbefogadó szülőket vizsgáló pszichológusok elemzést készítettek vizsgálati tapasztalataikról.

1998. szeptemberében tesztállományunkat a diagnosztikai bábtesztel és a Bergmann Erzsébet által összeállított lakóhely-konstrukciós próbával bővítettük, a már említett Pszichoteszt Szervizből.

Szeptemberben és októberben a Wesley János Főiskola hallgatói és a Gyógypedagógiai Főiskola hallgatói töltötték szakmai gyakorlatukat a GYIVI-ben, a tereptanári feladatokat csoportunk látta el.

1999-ben a személyiségvizsgálatok tapasztalatait újszerű formában dolgoztuk fel. Korcsoportok szerint vizsgáltuk a bekerülési indokokat, az adott csoport szomatikus, mentális személyiségfejlődési jellemzőit, az egyes faktorok összefüggéseit kutatva. A csoporthoz új logopédus került, aki vizsgálatait mellett egyéni fejlesztést is végzett a Szindelár programmal.

Az 1999-es év vizsgálatait az intézet vezetése a következőképpen értékelte:

„A szakemberek ebben az évben hangsúlyozottan tudtak arra is figyelmet fordítani, hogy az aktuális személyiségállapot felmérése mellett az arra rászoruló gyerekek számára terápiát javasoljanak és ezeket a terápiákat, illetve segítő korrekciós foglalkozásokat megkezdjék”.

„A vizsgálatok alapján készült javaslatok az átalakulóban lévő gyermekvédelmi rendszer problémáit tükrözték.”

„A gyerekek speciális foglalkozást igényelnek, a különböző okokat halmozó többféle specialitástól sújtott gyerekeket a jelenlegi hálózatban nehéz elhelyezni.” (A GYIVI 1999. évi jelentéséből)

2000-ben a korábbi tapasztalatok alapján tematikát dolgoztunk ki a GYIVI-ben hospitálók részére.

A gyógypedagógiai főiskolások hospitálásain esetmegbeszéléseket tartottunk, sor került a krízishelyzetek pedagógiai-pszichológiai elemzésére. Március elején folytatódtak a megbeszélések a Bárczi főiskolával a továbbképzések, a tervezett kihelyezett tagozat ügyében. Ebben a hónapban és áprilisban a Győri Apáczai Csere János Főiskola hallgatói töltötték gyakorlatukat az intézetben.

Októberben az ELTE pszichológia szakos hallgatóinak tartottunk szakdolgozat-konzultációt (bántalmazás és óvodás vizsgálatok: a világteszt segítségével témakörökben).

Az 1999/2000-es tanévben elvégzett örökbefogadói, pszichológiai vizsgálatok tapasztalatait több szempontból elemeztük.

Az éves pszichológiai vizsgálatok összesítését az előző évi adatokkal hasonlítottuk össze, és kategóriák szerint rendszereztük a személyiségfejlődési problémákat.

2001-ben, felújítva a korábbi tapasztalatokat, rendszeresítettük az Átmeneti otthon vezetőivel és nevelőivel az esetmegbeszéléseket. Speciális esetben (AIDS-es kisfiú) rendszeres terápiát folytattunk. Külső felkérésre még mindig végeztünk iskolaérettségi vizsgálatokat a vidéki otthonokban és ott, ahol nincs pszichológus. Márciusban külső előadó Vigassyné Dezsényi Klára meghívásával tartottunk szakmai napot az agresszióról és kezeléséről, melyen az intézet dolgozói főleg pedagógusok vettek részt. .

Az év folyamán törekedtünk a vizsgálatok eredményeit összesíteni, a gyerekek állapotának alakulását elhelyezésük után is figyelemmel kísérni.

A gyermekotthoni hálózat a korábbi években nálunk működő pszichológus szakmai munkaközösség újraélesztésén fáradozott, az FPI segítségével biztosítva termet és előadókat. Erre azért is szükség volt, mert vizsgálati javaslatainkban sokszor szerepelt egyéni, csoport-, családterápia, és igyekeztünk felmérni az egyes gyermekotthonban rendelkezésre álló terápiás lehetőségeket.

A 2001/2002. Tanév első félévében több főiskoláról jöttek hozzánk gyakorlatra: Októberben a Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Varga István Pedagógiai Főiskola karáról szociálpedagógus szakos hallgatók, a Wesley János lelkészképző szociális munkás hallgatói, az Egri Eszterházi Károly Főiskola hallgatói, a Győri Apáczai Csere János Főiskola pécsi kihelyezett tagozatának hallgatói és a Győri ATJF szociálpedagógus hallgatói. Novemberben a Bárczi gyógypedagógiai főiskola IV. éves pszichopedagógia szakos hallgatói két csoportban két-két hetes gyakorlaton voltak nálunk. Esettanulmányokat készítettek, melyeket közösen elemeztünk.

Decemberben a főiskolai-egyetemi hallgatók gyakorlatvezetésének tapasztalatairól tartottunk előadást leendő gyakorlatvezetőknek a miskolci egyetem továbbképzési központja felkérésére.

A második félévben a győri főiskola és a Wesley szociálpedagógia szakos hallgatói voltak szakmai gyakorlaton csoportunknál.

A 2002-es évi munkát a pszichológus-munkaterv feladatai mentén végeztük. A szakmai továbbképzés szűkebb és tágabb körben is folyt. Előkészítettük a hálózat pszichológusainak továbbképzését: a Bálint csoport módszert, melyet dr. Bobay Kornélia a MÁV Kórház pszichológusa (a Magyar Bálint társaság elnöke) tartott.

Februárban a gyermekpszichiátriai szakmai napon vettünk részt a Vadaskertben, melynek témája a magatartászavar volt.

Márciusban kezdődtek a házon belüli videotréning továbbképzések. Első menetben a kommunikációs érzékenyítő tréninget végeztük el Szilvási Léna és Rákár Natália vezetésével.

Május 8-án a Gyermekpszichiátriai Szakmai Napokon vettünk részt a Vadaskertben, és előadást tartottunk a TEGYESZ-be beutalt gyermekek személyiségállapotáról.

A hónap folyamán több videotréning felvételt készítettünk a vizsgálatokról, terápiákról, pedagógusok foglalkozásairól, melyeket közösen elemeztünk. Júniusban véget ért a Bálint csoport alaptanfolyama.

Június – júliusban feldolgoztuk 5 év (1997-2002) iskolaérettségi vizsgálatainak eredményeit, és elemzést készítettünk, összehasonlítva az adatokat a Fővárosi Nevelési Tanácsadók adataival.

Különböző konferenciákon és szakmai fórumokon képviseltük a TEGYESZ-t. (Konferencia a gyerekek szexuális célú kizsákmányolásáról, drogmegelőzési konferencia, családterápiás világkonferencia).

Októberben szakvizsga-előkészítésen vettünk részt, majd novemberben sikeres szociális szakvizsgát tettünk a Wesley főiskolán.

Az év a Gyógypedagógiai Főiskola IV. éves pszichopedagógia szakos hallgatóinak szakmai gyakorlatával zárult, akik két csoportban összesen 22-en vettek részt a gyakorlaton.

Novemberben az I. Országos Gyermekpszichiátriai Konferencián (Titkok és tabuk) videotréning munkacsoportunk mutatkozott be TEGYESZ-es tapasztalataival.

A 2003-as év elején a Győri Apáczai Csere János Főiskoláról és Zsámbékról érkeztek hallgatóink.

Márciusban beszámoltunk az előző év pszichológiai vizsgálatainak eredményéről.

Áprilistól Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság kezdte meg működését a TEGYESZ-ben, amely lényeges tartalmi változást jelent a csoport életében. Megnő a szakmai team- munka szerepe, a vizsgálati módszerekben a számítógépes technika felhasználása válik meghatározóvá.

Új szakasz kezdődik a vizsgáló csoport életében, és ez már egy újabb korszak kezdete.